



ת"פ 26498/06/13 - מדינת ישראל נגד אליאס צליבי

בית משפט השלום בירושלים

07 ספטמבר 2015

ת"פ 26498-06-13 מדינת ישראל נ' צליבי

בפני
בעניין: כב' השופטת דנה כהן-לקח
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אליאס צליבי

הנאשם

גזר-דין

רקע: השתלשלות העניינים בהליך, תשובת הנאשם לכתב-האישום וההרשעה על-פיה

1. כתב-האישום המקורי בפרשה הוגש בשנת 2010 כנגד הנאשם וכנגד תשעה נאשמים נוספים שהועמדו לדין יחדיו. מלכתחילה, כלל כתב-האישום המקורי עשרה אישומים. לכל אחד מעשרת הנאשמים יוחסה במסגרת אישום נפרד, עבירה של מתן שוחד לעמרם קבילו (להלן: קבילו) בעת ששימש כראש ענף תעסוקה במינהל האזרחי באיו"ש (ת"פ 39606-06-10). אותה עת, המותב שדן בהליך היה כב' השופט לי-רן. ביום 12.12.2011, נתן כב' השופט לי-רן החלטה בדבר הפרדת המשפט, והורה למאשימה להגיש כתבי-אישום נפרדים בנוגע לכל אחד מעשרת הנאשמים. המאשימה הגישה את כתבי-האישום הנפרדים רק בחלוף כשנה וחצי לאחר מכן (בסוף אפריל 2013). ההליך שבכותרת הנוגע לנאשם שלפניי, נפתח במזכירות בית-משפט זה באמצע יוני 2013 ואז הועבר לטיפול.

2. ביום 7.10.2014 מסר הנאשם מפי סנגורו את תשובתו לכתב-האישום. באת-כוח המאשימה הודיעה לפרוטוקול כי היא מסתפקת בתשובת הנאשם לאישום. בהתאם לכך, ולאחר שידאתי כי הנאשם מבין ומודה בפרטי התשובה לכתב-האישום כפי שנמסרה מפי בא-כוחו, הרשעתי את הנאשם, על פי הודאתו, בשתי עבירות של מתן שוחד לפי סעיף 291 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק).

בהתאם לעובדות בהן הודה הנאשם, מאז שנת 1995 שימש קבילו כראש ענף תעסוקה במינהל האזרחי באיו"ש. במסגרת תפקידו, הנפיק קבילו אישורי עבודה לתושבים פלסטיניים שעבדו בתוך יישובים ישראלים. בשנים 2007 עד 2009 (ואף קודם לכן משנת 2000 ואילך), עבד הנאשם כקבלן שלד בפרויקט בנייה במעלה אדומים ובמסגרת זו העסיק פועלים. על רקע זה, נהג הנאשם להגיע למשרדו של קבילו לצורך קבלת אישורים עבור הפועלים. במהלך שנת 2007 (במועד אשר אינו ידוע במדויק למאשימה), הגיע הנאשם למבנה המנהל האזרחי בו מצוי משרדו של קבילו. מאבטחי המבנה לא אפשרו לנאשם להיכנס ללא מלווה, זאת בהתאם לנהלי הביטחון אותה עת. הנאשם



התקשר לקבילו וסיפר לו שלא מאפשרים לו להיכנס ללא מלווה. בתגובה, הורה קבילו למאבטח להכניס לבניין את הנאשם. כאשר הנאשם הגיע למשרדו של קבילו, הנפיק קבילו את האישורים עבור פועליו של הנאשם ומסר אותם לידי. הנאשם מסר לידי קבילו 200 ₪ במזומן ואמר לו "תודה". זאת, כהכרת תודה על כך שקבילו הנפיק את האישורים וכן איפשר לנאשם להיכנס ללא מלווה למתחם. קבילו שלשל את הכסף לכיסו. בנוסף, ביום 29.6.2009 התקשר הנאשם לקבילו וביקש שקבילו יקבל אותו למחרת במשרדו, למרות שלא הייתה באותו היום קבלת קהל במנהל האזרחי. זאת, לצורך הארכת תוקפם של אישורים אשר ברשות הנאשם, אשר תוקפם היה אמור לפוג למחרת. קבילו הסכים לכך. למחרת, בתאריך 30.6.2009, הגיע הנאשם למשרדו של קבילו, וקבילו הנפיק את האישורים ומסר אותם לנאשם. לאחר מכן, נתן הנאשם לקבילו 200 ₪ במזומן כהכרת תודה, וקבילו שלשל את הכסף לכיסו. בכל אלה הודה הנאשם, ובגין כך הורשע לפי הודאתו בשתי עבירות של מתן שוחד.

3. בין הצדדים לא הושגה הסכמה עונשית כלשהי. לבקשת הסנגור, הופנה הנאשם להכנת תסקיר שירות מבחן טרם שמיעת טיעונים לעונש. בהמשך, הופנה הנאשם להכנתה של חוות-דעת מטעם הממונה על עבודות השירות.

תסקיר שירות המבחן וחוות-דעת ממונה

4. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם הוא יליד כווית, בן 54, נשוי ואב לחמישה ילדים בגילאים 15-27. הנאשם מתגורר עם משפחתו בירושלים ועובד כמהנדס אזרחי עצמאי. ילדיו הגדולים של הנאשם הם כולם אקדמאים במקצועות ההנדסה, ראיית חשבון ורפואה. שירות המבחן התרשם כי הנאשם חש גאווה ביחס למשפחתו, וכי מתקיים בין בני המשפחה שיח פתוח ומכבד.

אשר לעבירה נשוא התיק שבכותרת - שירות המבחן התרשם כי הנאשם לוקח אחריות על מעשיו ומביע חרטה. הנאשם הסביר כי חש שקבילו היה אדיב כלפיו, והתכוון לתת לו "תשר" בתמורה לשירות שנתן. הנאשם תיאר לשירות המבחן כי עד לחקירתו בתיק הנוכחי, נהג לפעול בצורה זו כלפי נותני שירות שונים, נהגים אשר סיפקו לו סחורה, פועלים ועוד. הנאשם מסר לשירות המבחן כי בדיעבד הבין את חומרת מעשיו, וכיום הפסיק לחלוטין לתת מענק כספי לנותני שירות. הנאשם תיאר כי הינו מוטרד ממשמעות העבירה שביצע וחש תחושות אשם על מעשיו.

שירות המבחן התרשם כי ברקע לביצוע העבירות עמד רצונו של הנאשם להיתפס בעיני סביבתו כדמות מצליחה. מבחינת הסיכויים לשיקום ולהימנעות מהתנהגות עבריינית, ציין שירות המבחן כי הנאשם הינו בעל יכולות גבוהות, וכי הוא מתנהל באופן מכבד כלפי סביבתו. עוד צוין כי הנאשם מכיר בהשלכות ההתנהגות שלו על הסביבה, מגלה יציבות בכל תחומי חייו, והינו בעל אחריות לתפקידיו השונים. לצד זאת, ציין שירות המבחן כי לנאשם ישנה נטייה לטשטש את גבולות המותר והאסור, כאשר ברקע לכך עומד הצורך בחוויית הצלחה מתמדת.

במישור ההמלצה - שירות המבחן התחשב במספר גורמים, ביניהם: התרשמותו כי העבירה הינה חריגה לאורח חייו של הנאשם, לקיחת האחריות המלאה מצד הנאשם על מעשיו, האפקט המרתיע שנלווה להכרה במעשיו, היותו של הנאשם מפרנס יחיד במשפחתו והרצון למנוע פגיעה משמעותית בעבודתו כעצמאי. בהתחשב בכל אלה, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם מאסר מותנה וכן צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 180 שעות.



5. יצוין כי מחוות-דעת הממונה מיום 19.7.2015 עולה כי הנאשם נמצא כשיר לביצוע עבודות שירות וכי נמצא מקום השמה מתאים עבורו.

טיעוני הצדדים לעונש

6. באת-כוח המאשימה, עו"ד נעה עזרא, עמדה על חומרת העבירה של מתן שוחד ונסיבות ביצועה, ועל הפגיעה בערכים המוגנים במסגרתה. עוד עמדה באת-כוח המאשימה על נסיבות ביצוע העבירות במקרה דנן, והדגישה כי בשונה מעניינם של נאשמים אחרים בפרשה, הרי בעניינו של הנאשם פעל קבילו למען הנאשם באופן חריג, והפר נהלים על מנת להיטיב עם הנאשם. בנוסף, טענה באת-כוח המאשימה כי אמנם אין מחלוקת כי שיעור סכומי הכסף שנתן הנאשם לקבילו בכל פעם היה נמוך יחסית, אך לשיטתה גם סכומי כסף קטנים הם בעלי כוח משחית. בהמשך דבריה, התייחסה באת-כוח המאשימה למתחם הענישה ההולמת שמתב זה קבע בתיקים קודמים בפרשה, ולענישה הנוהגת והפנתה לפסיקה בעניין. בהתחשב בכל אלה, טענה המאשימה כי מתחם העונש ההולם נע ממאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד 12 חודשי מאסר בפועל, וכן קנס כספי בשיעור של כמה אלפי ש"ח. אשר לגזירת העונש בגדרי המתחם הנתון - באת-כוח המאשימה התייחסה לנסיבות לקולא בעניינו של הנאשם (לרבות הודאתו של הנאשם ונטילת האחריות מצידו) אך לא ראתה לסטות מעמדתה העונשית הבסיסית של המדינה בפרשה בכללותה. בשים לב לכל אלה, טענה המאשימה כי יש להעמיד את עונשו של הנאשם ברף הבינוני של המתחם הנתון. בהתחשב בכך, עתרה באת-כוח המאשימה להטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח, קנס כספי בגובה ₪ 2,500 ומאסר על תנאי.

7. בא-כוח הנאשם, עו"ד מאהר חנא, הפנה לטיעונים בכתב אותם הגיש לבית-המשפט בישיבת הטיעונים לעונש, ולאסמכתאות מן הפסיקה שאזכרו שם. בין היתר, הדגיש הסנגור כי הנאשם קיבל עבור פועליו אישורי עבודה אותם אמור היה לקבל לפי דין, וכי בעניין זה לא הייתה כל סטייה מן השורה. לשיטת הסנגור, מתחם הענישה ההולמת נע ממאסר על-תנאי ועד מאסר קצר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות. הסנגור עמד על מכלול הנסיבות לקולא בעניין מרשו, לרבות: ההודאה, החרטה ונטילת אחריות לפני שירות המבחן; חלוף הזמן; הפגיעה שתיגרם לנאשם כתוצאה מעונש מאסר בפועל; וכן תהליך השיקום העצמי אותו עבר הנאשם. בהתחשב בכל אלה, עתר הסנגור לשלוח את הנאשם להכנתה של חוות-דעת ממונה (פרוטוקול דיון מיום 9.6.2015, עמ' 12, ש' 26). לחלופין, עתר הסנגור לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהטיל על מרשו צו של"צ ומאסר מותנה.

8. הנאשם עצמו ציין כי עשה טעות עליה הוא נכון לשלם, וביקש כי העונש שייגזר עליו לא יוביל לפגיעה בנתמכים על-ידו. הנאשם הביע בדבריו נכונות לביצוע עבודות שירות.

ריבוי עבירות

9. כאמור, הנאשם הורשע לפי הודאתו בשתי עבירות של מתן שוחד. בהתחשב בכך שמדובר בשתי עבירות מאותו סוג, אשר נסיבות ביצוען דומות, והן בוצעו באותו מקום וכלפי אותו עובד ציבור, אני סבורה כי ראוי להתייחס אל שתי העבירות בהן הורשע הנאשם כאירוע אחד, ולקבוע את מתחם העונש ההולם לאירוע בכללותו (ראו: סעיף 40ג(א)) לחוק העונשין). באי-כוח שני הצדדים אימצו דרך הילוך זו בטיעוניהם לפניי, והיא אכן מתבקשת הן לפי "המבחן הצורני-



העובדת" והן לפי "מבחן הקשר ההדוק" (ראו: ע"פ 4913/10 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014)).

מתחם הענישה ההולמת

10. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובמדיניות הענישה הנהוגה.

בגזרי-דין קודמים שנתתי בפרשה בעניינם של נאשמים אחרים שהורשעו בעבירה של מתן שוחד לקבילו, כבר עמדתי על הפגיעה בערכים המוגנים ועל מדיניות הענישה הנהוגה, תוך התייחסות לנסיבות ביצוע העבירה בכל מקרה לגופו, ותוך קביעתו של מתחם העונש ההולם. למען נוחות הקורא, אשוב על עיקרי הדברים.

11. בכל הנוגע לפגיעה בערכים החברתיים המוגנים - רבות נכתב בפסיקת בתי-המשפט על חומרתן היתרה של עבירות השוחד לסוגיהן, ובכלל זה העבירה של מתן שוחד. מדובר בעבירות החותרות תחת סדרי חברה ושלטון תקינים, ופוגעות בשלטון החוק, בטוהר המידות ובתקינות פעולתו של השירות הציבורי. עבירות אלה מובילות לפגיעה באמון הציבור בעובדי הציבור, ועלולות להוביל בכך לפגיעה בחוסנה של החברה בישראל. הנפגע העיקרי מעבירות השוחד הוא, אפוא, הציבור בכללותו. נוכח חומרתן של עבירות השוחד, ראה המחוקק בשנת 2010 להחמיר את העונש המרבי הקבוע בחוק בגין עבירות אלה במסגרת תיקון 103 לחוק העונשין (אף כי המחוקק הבחין בקביעת העונש המרבי בין מקבל השוחד לבין נותן השוחד). גם בתי-המשפט עמדו לא אחת על השחתת המידות הגלומה בעבירות השוחד, ועל הצורך בהשתת ענישה משמעותית ומרתיעה בגיןן.

12. בכל הנוגע לנסיבות ביצוע העבירות במקרה דנן - הנאשם נתן לעובד ציבור (ראש ענף תעסוקה במנהל האזרחי באיו"ש) כסף במזומן בשני מקרים נפרדים (200 ₪ כל פעם). בשני המקרים, הנאשם מסר את הכסף המזומן לידי של עובד הציבור במשרדו, וזאת בעת שהנאשם הגיע למשרד האמור כדי לקבל אישורי עבודה עבור פועליו. בשני המקרים, היוזמה למתן השוחד הייתה של הנאשם, לאחר שעובד הציבור (קבילו) נתן לנאשם יחס מיוחד ומועדף: פעם אחת, הורה קבילו למאבטח להכניס את הנאשם למתחם ללא מלווה, על-אף נהלי הביטחון אותה עת. ופעם אחרת, איפשר קבילו לנאשם לפי בקשתו, להגיע למשרד כדי לקבל אישורי עבודה לפועליו, ביום בו לא הייתה קבלת קהל במינהל האזרחי. הנה כי כן, אין מדובר במקרה חד-פעמי, אלא במעשים שחזרו על עצמם פעמיים. מעשים אלה נושאים עמם כיעור שאין להתייחס אליו בקלות-ראש או בסלחנות, בשים לב לאופי המשחית של מתן שוחד לעובד ציבור בעד פעולה הקשורה בתפקידו. כך, כאשר אין סטייה מן השורה (בשאיפה למנוע אפשרות שמא עובד הציבור ימצא בעתיד במצב של ניגוד עניינים או במצב שעלול לגרום לו לפעול על-יסוד שיקולים זרים). וכך בוודאי, כאשר המתת ניתן בעד קבלת יחס מועדף מצד עובד הציבור כפי שארע במקרה דנן.

לצד החומרה הגלומה במעשיו של הנאשם, יש להתחשב גם בנתונים לקולא במסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירות:



ראשית, ראוי לתת את הדעת לכך שבשני המקרים, נתן הנאשם לעובד הציבור (קבילו) סכום כסף בשיעור נמוך של 200 ₪ בכל פעם (בסך הכל, קיבל קבילו מהנאשם 400 ₪). בהתאם להלכה הפסוקה, שיעור המתת וערכו אינם משליכים על מישור האחריות הפלילית, אולם הם יכולים להשפיע במישור העונש. ובלשונו של כב' הנשיא גרוניס: "היסוד העובדתי של עבירת השוחד משתכלל בקבלת כסף או טובת הנאה על ידי עובד ציבור בעד פעולה הקשורה בתפקידו, בלא תלות בשווי של המתת. סכום השוחד בו מדובר עשוי להשליך על העונש, אולם אין בו כדי להשפיע על עצם ההרשעה" (ע"פ 4115/08 גולדרינג נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (24.1.2011); ההדגשה אינה במקור-ד.כ.ל).

שנית, כפי שפורט לעיל, הנאשם קיבל מקבילו יחס מועדף בשני מקרים (הן בעניין הכנסת הנאשם למתחם ללא מלווה בניגוד לנהלי הביטחון אותה עת, והן לעניין קבלת הנאשם במועד שבו לא הייתה קבלת קהל במינהל האזרחי). לצד זאת, ראוי לציין כי אין מחלוקת שהנאשם קיבל מקבילו עבור פועליו אישורי עבודה שלא הייתה מניעה חוקית שיקבלם, כך שבעניין זה לא הייתה סטייה מן השורה.

13. אשר למדיניות הענישה הנוהגת - בית-המשפט העליון עמד עוד בשנות השבעים של המאה הקודמת על הצורך במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה בגין עבירות שוחד לסוגיהן, בקובעו כי: "אין להירתע מנקיטת אמצעי ענישה קשים ומורגשים היטב כלפי כל מי שעולה על דרך השוחד - אם כנותן, אם כלוקח ואם כמבקש, ואם כמתווך" (ע"פ 341/73 מדינת ישראל נ' ויטה, פ"ד כז(2) 610, 613 (1973)). העמדה השלטת בפסיקתו של בית-המשפט העליון הנה כי: "הכלל, בכפוף לחריגים, לגבי המקבל, וכך גם לגבי הנותן, הוא שעליהם לרצות את המאסר בין כותלי הכלא. דווקא משום שהמעורבים בעבירות שוחד הם אנשים המכונים נורמטיביים, ובדרך כלל חסרי עבר פלילי, יש להחמיר עימם וזאת למען יראו וייראו. היינו, בעבירות אלה יש ליתן משקל נכבד לשיקול בדבר הרתעה כללית" (דברי השופט (כתוארו אז) גרוניס בע"פ 4115/08 גולדרינג הנ"ל, פסקה 37; עוד ראו: ע"פ 5806/13 מדינת ישראל נ' בן גיאת, פסקה 14 (17.6.2014)). לצד הצורך הברור בהוקעה ובהרתעה, יש לקחת בחשבון כי דבריו האמורים של בית-המשפט העליון לעניין הטלת עונשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח, נאמרו במקרים בהם נסיבות ביצוע עבירות השוחד היו ברף חומרה גבוה יותר ביחס למקרה שלפניי.

14. בהתחשב בעקרון המנחה של ההלימה; בשים לב לפגיעה בערכים המוגנים; בהתחשב במהות המעשים ונסיבות ביצועם לחומרה ולקולא; ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת המתחשבת בצורך בהרתעה ממשית מפני מעשים מן הסוג בהם עסקינן; אני סבורה כי **מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע מעונש מאסר בפועל הניתן לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד 12 חודשי מאסר בפועל** (ראו והשוו: ת"פ (תל-אביב-יפו) 650-06-13 מדינת ישראל נ' ברזלאי (30.4.2014); ת"פ (ירושלים) 23897-01-11 מדינת ישראל נ' ורשואר (6.1.2014)). לא התבקשתי, ואף לא מצאתי לנכון, לחרוג ממתחם הענישה ההולמת לחומרה משיקולי הגנה על שלום הציבור. בנוסף, מטעמים שיפורטו להלן, לא מצאתי לחרוג מהמתחם שנקבע לקולא משיקולי שיקום.

גזירת העונש המתאים

15. בהתאם לסעיף 40א לחוק העונשין, לצורך גזירת העונש המתאים יש לשקול את הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות:



לחובת הנאשם, שקלתי את חומרת העבירה של מתן שוחד, והצורך להרתיע מפניה את היחיד ואת הרבים. יש להעביר מסר עונשי ברור וחד לפיו אין להעלים עין משוחד גם כאשר היקפיו אינם גדולים. חלילה לנו מלאפשר לשיטה המכונה בלשון שאינה משפטית "שימון", "בקשיש" או "קומבינה", להשתרש בקרבנו ולגרום להשחתת השירות הציבורי. הענישה בגין מעשים מסוג זה ראוי שתהא ממשית, תוך העדפת האינטרס הציבורי של הלימה, גמול והרתעה על-פני שיקולים אישיים, וזאת על-מנת לתרום לעקירת עבירות השוחד מן השורש.

לזכות הנאשם, שקלתי את הנתונים הבאים:

ראשית, הנאשם הודה בעבירות שיוחסו לו במסגרת כתב-האישום המתוקן ללא ניהול משפט ושמיעת עדים, ונטל אחריות למעשיו. בדומה לשירות המבחן, אף אני התרשמתי כי חרטתו של הנאשם, כנה.

שנית, עומדות לנגד עיניי יתר נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם, לרבות היותו איש משפחה מסור לאשתו ולילדיו ומפרנס יחיד.

שלישית, שקלתי את העדרו של עבר פלילי לנאשם, כפי שציננה באת-כוח המאשימה בטיעוניה. (יוער כי תסקיר שירות המבחן ציין את דבר קיומה של הרשעה קודמת, אולם כפי הנראה זו נמחקה ולפיכך אינני רואה להתייחס אליה כלל).

לבסוף, אין להתעלם מחלוק הזמן המשמעותי מעת ביצוע העבירות ועד היום (למעלה משש שנים). בהקשר זה, יצוין כי מכלול הפרשה בעניינו של קבילו נחקרה בשנת 2009. בשנת 2010 הוגש כתב-האישום המקורי כנגד הנאשם וכנגד נאשמים נוספים. בדצמבר 2011 הורה כב' השופט לירן על הפרדת המשפט, ועל הגשת כתבי-אישום נפרדים בנוגע לכל אחד מהנאשמים. אף-על-פי-כן, המאשימה הגישה את כתב-האישום כנגד הנאשם שלפניי רק כשנה ומחצה לאחר מכן, בסוף אפריל 2013, וזאת מטעמים הנעוצים במאשימה (ראו: פסקה 1 בדבריי לעיל). מכאן שחלוק הזמן מעת ביצוע העבירות ועד היום רובץ לפחות באופן חלקי לפתחה של המדינה. כל אותן שנים ארוכות, לא נכשל הנאשם בעבירה נוספת. ראוי ליתן לכל אלה משקל במסגרת גזירת העונש (ראו: סעיף 40א(9) ו- (10) לחוק העונשין).

16. למען שלמות התמונה, וטרם גזירת הדין, אראה להתייחס לעונשים שנגזרו בעניינם של מעורבים אחרים בפרשה, אשר גזרי-דינם היו לנגד עיניהם של באי-כוח הצדדים במועד טיעוניהם לפניי:

בכל הנוגע ללוקח השוחד קבילו - כנגד קבילו הוגש כתב-אישום לבית-המשפט המחוזי בירושלים (ת"פ (י-ם) 33398-05-10). בסופו של יום, הורשע קבילו לפי הודאתו במספר עבירות של לקיחת שוחד והפרת אמונים. ערעור המדינה על קולת העונש שנגזר על קבילו התקבל, ובית-המשפט העליון העמיד את העונש על 15 חודשי מאסר בפועל (ראו: פסק-הדין המקורי של בית-המשפט העליון מיום 23.11.2011 ופסק-הדין המתקן מיום 14.12.2011 בע"פ 6202/11). אינני סבורה כי יש לגזור גזירה שווה מעונשו של קבילו לעניינו של הנאשם, נוכח מהות העבירות של לקיחת שוחד והפרת אמונים בהן הורשע קבילו; נוכח מעמדו של קבילו כעובד ציבור וניצול מעמד זה לרעה; ונוכח ריבוי האישומים בעניינו של קבילו שנטל שוחד מגורמים שונים ובמקרים רבים, וזאת בשל בצע-כסף.



בכל הנוגע לראיית ג'ובראן (להלן: ג'ובראן) - עניינו של ג'ובראן נדון לפני כב' השופט לירן במסגרת הדין בכתב-האישום המקורי (ת"פ (י-ם) 39606-06-10). ג'ובראן הנו תושב שטחים שנזקק לאישור עבודה בישראל. הוא הודה בכך שטיפל בהזדמנויות שונות ללא תשלום ברכבו של קבילו במוסך בו עבד; שלח עובד מן המוסך לערוך תיקון ברכבו של קבילו ללא תשלום; שילם מכספו עבור רישוי שנתי לרכבו של קבילו, וקנה עבורו מגבים. בגין כל אלה, הורשע ג'ובראן על-יסוד הודאה שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בעשר עבירות של מתן שוחד לקבילו. כב' השופט לירן גזר על ג'ובראן חודשיים מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח. יוער כי ג'ובראן לא התייצב עד היום לריצוי עונש המאסר בפועל שנגזר עליו. ודוק, אינני סבורה כי עניינו של ג'ובראן משליך על עונשו של הנאשם לפני, בשים לב למספר עבירות מתן השוחד בהן הורשע ג'ובראן ונסיבות ביצוען; וכן בשים לב לכך שג'ובראן תושב שטחים באופן המשליך על דרך ריצוי עונש המאסר בפועל בעניינו.

בכל הנוגע למוהנד ג'ובראן (להלן: מוהנד) - עניינו של מוהנד נדון אף הוא לפני כב' השופט לירן במסגרת הדין בכתב-האישום המקורי (ת"פ (י-ם) 39606-06-10). גם מוהנד הנו תושב שטחים שנזקק לאישור עבודה בישראל. הוא הודה בכך שאיפשר לקבילו להחנות את רכבו במוסך בו עבד שעה שקבילו ערך קניות במקום סמוך. בנוסף, הודה מוהנד בכך שהחליף ברכבו של קבילו מסנן שמן ושמן שקבילו הביא עימו ברכבו, וכי הורה לעובדי המוסך לשטוף את רכבו של קבילו ללא תשלום. כב' השופט לירן ראה להימנע מהרשעתו של מוהנד בדין, והשית עליו התחייבות כספית בלבד. לטענת המאשימה, היא לא ערערה על גמר-הדין בעניינו של מוהנד, בשל שביתת הפרקליטים באותו מועד. מכל מקום, עניינו של הנאשם שלפניי שונה מעניינו של מוהנד הן מבחינת פערי הכוחות ומידת התלות של כל אחד מהם בקבילו; הן מבחינת הסיבות שהובילו למתן השוחד; והן מבחינת טיבה של טובת ההנאה.

בכל הנוגע לאהרון ברזסקי (להלן: ברזסקי) - ברזסקי הועמד לדין בגין מתן שוחד לקבילו במסגרת כתב-האישום המקורי. מאוחר יותר, הוגש בעניינו של ברזסקי כתב-אישום נפרד בהתאם להחלטת השופט לירן כמפורט בפסקה 1 לעיל (ת"פ (י-ם) 26520-06-13). בתחילה ברזסקי כפר באשמה ובתיק נשמעו הוכחות. בתום שמיעת מלוא עדי התביעה ועדי ההגנה, הגיעו באי-כוח הצדדים באותו הליך להסדר-טיעון סגור לעונש, במסגרתו הודה ברזסקי בעובדות כתב-אישום מתוקן, והורשע לפי הודאתו בעבירה אחת של מתן שוחד. בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה ברזסקי, במאי 2009 הגיע ברזסקי למשרדו של קבילו על-מנת לקבל אישור עבודה לפועלים. באותן נסיבות, ביקש קבילו מברזסקי כי יקנה עבורו בארה"ב שני זוגות מכנסיים ושתי חולצות של מותג יוקרה. ברזסקי ביקש מאחיו שנסע לחו"ל לרכוש את הבגדים שעלותם הסתכמה בכמה מאות ₪. בסוף חודש יוני 2009, מסר ברזסקי את הבגדים לקבילו, והאחרון נטל אותם לרשותו מבלי לשלם עבורם. במסגרת הסדר-הטיעון הסגור לעונש, הסכימו הצדדים כי יוטלו על ברזסקי 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות ומאסר מותנה, ללא רכיב של קנס כספי. מטעמים שפורטו בגזר-הדין בעניינו של ברזסקי מיום 18.12.2014, ראיתי לכבד את הסדר-הטיעון בין הצדדים באותה פרשה. יוער כי ניתן להבחין בין עניינו של ברזסקי לנאשם שלפניי בשים לב למספר עבירות השוחד, סוג השוחד (כסף מזומן מול בגדי מותגים), היוזמה למתן השוחד וכן היחס המועדף שהוענק לנותן השוחד (בניגוד לנאשם שלפניי, במקרה של ברזסקי לא הוכח כי קבילו חרג מהנהלים כדי להיטיב עמו). לצד זאת, יש לזכור כי העונש בעניינו של ברזסקי הוא פרי הסדר טיעון סגור, להבדיל מהתיק הנוכחי במסגרתו לא הושגה הסכמה עונשית בין הצדדים.

בכל הנוגע לחליל נימר (להלן: נימר) - נימר אף הוא הועמד לדין בגין מתן שוחד לקבילו במסגרת כתב-האישום המקורי. מאוחר יותר, הוגש בעניינו כתב-אישום נפרד בהתאם להחלטת השופט לירן כמפורט בפסקה 1 לעיל (ת"פ (י-ם) 39606-06-10).



ס) 26626-06-13). בעניינו של נימר הושג הסדר-טיעון סגור לעונש, במסגרתו הודה נימר בעובדות כתב-אישום מתוקן, והורשע לפי הודאתו בעבירה אחת של מתן שוחד. בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה נימר, הוא נהג להגיע למשרדו של קבילו לצורך קבלת אישורים עבור פועלים שהעסיק כקבלן בניין. בערב חג הפסח בשנת 2009, הכין נימר מעטפה ובה 500 ₪ במזומן ורשם עליה "חג שמח". לאחר שקבילו הנפיק את האישורים ומסר לו אותם, נתן הנאשם לקבילו את המעטפה עם הכסף, וקבילו שלשל את הכסף לכיסו. בגזר-דינו של נימר מיום 25.12.2014 ראיתי לכבד את הסדר-הטיעון הסגור לעונש שהושג בין הצדדים, מטעמים שפורטו שם. בהתאם לאותו הסדר-טיעון, נגזרו על נימר 4 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, קנס בסך 5,000 ₪ ומאסר מותנה. יצוין כי נסיבות ביצוע העבירה בעניינו של נימר דומות לעניינו של הנאשם שלפני מבחינת סוג המתת, שווי השוחד והיוזמה למתן השוחד, וכן מבחינת השיקולים הנוספים לעונש (כך למשל, בדומה לנאשם שלפני, נימר הודה בעבירות המיוחסות לו ונטל עליהם אחריות ללא ניהול הליך הוכחות. כמו כן, בשני המקרים אין עבר פלילי קודם). לצד זאת, המקרים נבדלים אחד מהשני במספר עבירות השוחד וכן ביחס המועדף שהוענק לנותן השוחד (בניגוד לנאשם שלפני, במקרה של נימר לא נטען כי קבילו העניק לו יחס מיוחד). מכל מקום, העונש בעניינו של נימר הוא פרי הסדר טיעון סגור, להבדיל מהתיק הנוכחי במסגרתו כאמור לא הושגה הסכמה בין הצדדים.

בכל הנוגע לאברהם חזיז (להלן: חזיז) - חזיז הועמד לדין בגין מתן שוחד לקבילו במסגרת כתב-האישום המקורי והוגש בעניינו כתב-אישום נפרד בהתאם להחלטת השופט לי-רן כמפורט בפיסקה 1 לעיל (ת"פ (י-ם) 26461-06-13). חזיז הורשע, על-פי הודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון, בשלוש עבירות של מתן שוחד אשר יוחסו לו בכתב-אישום מתוקן. בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן, חזיז היה מנהל חברה המספקת פתרונות הצללה וקירוי, ונהג להגיע למשרדו של קבילו לצורך קבלת אישורי עבודה לפועלים. במהלך השנים 2007-2009, בשלוש הזדמנויות שונות בהן הגיע חזיז למשרדו של קבילו, הוא מסר לקבילו 200 ₪ במזומן בכל אחת מהפעמים, תוך שאמר לקבילו כי הכסף מיועד ל"צרכי שבת" והתכוון בכך שהכסף ישמש לגמילות חסדים לנזקקים. במסגרת הסדר הטיעון בין הצדדים בעניינו של חזיז לעניין העונש, הוסכם כי המאשימה תגביל עצמה בטיעוניה לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח ומאסר על-תנאי, ואילו בא-כוח הנאשם יהיה חופשי בטיעונו. בגזר-דינו של חזיז מיום 9.3.2015, הוטלו עליו 4 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, קנס בסך 6,000 ₪ ומאסר מותנה. יוער כי נסיבות ביצוע העבירה בעניינו של חזיז דומות לעניינו של הנאשם שלפני מבחינת סוג המתת, שווי השוחד והיוזמה למתן השוחד. לצד זאת, המקרים נבדלים אחד מהשני מבחינת היחס המועדף שהוענק לנותן השוחד, ושאלת ייעוד המתת לגמילות חסדים. יוער כי חזיז היה בעל עבר פלילי, אולם מצבו הרפואי היה מורכב.

לסיכום, ניתן לומר כי העונשים שהוטלו בפרשה בכללותה נקבעו בכל מקרה לפי נסיבותיו, ולעיתים היו תולדה של הסדרי טיעון סגורים לעונש. על מרבית הנאשמים עד כה הוטלו עונשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות בהיקף של 4-6 חודשים.

מסקנות

17. לאחר שקילת מלוא הנתונים, אינני סבורה כי התקיימו אמות-המידה הקבועות בסעיף 40 לחוק העונשין לצורך חריגה לקולא ממתחם הענישה ההולמת. זאת ועוד; אני סבורה כי השיקולים לחומרה כפי שפורטו בפסקה 15 לעיל, מצדיקים את העדפת האינטרסים הציבוריים על-פני השיקולים האישיים. ודוק, לא נעלמה מעיני המלצתו



העונשית של שירות המבחן לצו של"צ. הגם שבית-המשפט מייחס משקל מהותי לעמדת שירות המבחן, המדובר בהמלצה בלבד שאינה כובלת את שיקול-הדעת השיפוטי. כך הוא הדבר, שכן בעוד ששירות המבחן שם לנגד עיניו את השיקולים האינדיבידואליים, בית-המשפט מחויב לבחון את התמונה הכוללת בהתחשב במכלול שיקולי הענישה הנוספים הצריכים לעניין, ובהם הלימה, גמול, הרתעה וכן אחידות הענישה.

באיזון הכולל בין השיקולים לקולא ולחומרה כמפורט בפסקאות 15-16 לעיל, ובשים לב לעונשים שנגזרו על מעורבים אחרים בפרשה בכללותה, אני סבורה כי יש להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות, רכיב של קנס כספי, וכן מאסר מותנה שצופה פני עתיד.

סוף דבר

18. נוכח מכלול הטעמים האמורים, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. ארבעה וחצי (4.5) חודשי מאסר בפועל, אותם יוכל הנאשם לרצות בעבודות שירות כפי שקבע הממונה על עבודות השירות בחוות-דעתו.

על הנאשם להתייצב לריצוי עונשו ביום 1.12.2015 עד השעה 10:00 במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות, באר-שבע.

מובהר כי על הנאשם לעדכן את משרד הממונה בכל שינוי, אם יחול, בכתובת מגוריו. כמו כן, מוזהר הנאשם כי עליו לעמוד בתנאי הפיקוח ובביקורות הפתע, וכי כל הפרה בתנאי עבודות השירות עלולה להביא להפסקה מנהלית ולריצוי העונש במאסר בין כותלי בית הכלא.

ב. מאסר על תנאי של 5 חודשים למשך שלוש שנים מהיום. התנאי הוא שהנאשם לא יבצע עבירה שבה הורשע.

ג. קנס כספי בסך 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 10.11.2015 ובכל 10 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מיידי.

המזכירות תמציא העתק פרוטוקול זה ליחידת הממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ג אלול תשע"ה, 07 ספטמבר 2015, במעמד הצדדים.